

MEMÒRIA HISTÒRICA

“No pensàvem que arribaria este dia”

Justícia entrega les restes del guerriller Francisco Serrano Iranzo, exhumat als Reguers, a la seua família perquè siga enterrat dignament

Tortosa Ò.M.J.

La Direcció General de Memòria Històrica de la Generalitat va entregar este dijous les restes de l'exguerriller antifranquista Francisco Serrano Iranzo, àlies El Rubio, a la seua filla i la seua neta, Lidia Serrano i Àngeles Castel, en un acte públic al cementiri dels Reguers, on este hivern va ser exhumat el cos del maqui a instàncies del testimoni de l'activista reguerenc Adrian Grau, que tenia 7 anys quan l'any 1954 van enterrar Serrano als Reguers. El testimoni de Grau el va recollir en primera instància EL SETMANARI L'EBRE el juny del 2018, amb una sèrie d'articles que en bona mesura van propiciar la posterior recerca feta pel Memorial Democràtic abans d'obrir fossa el novembre del 2020.

Serrano va morir tirotejat en el seu intent d'assaltar el xalet dels Nonhen amb el seu company Florencio Pla Meseguer, àlies La Pastora, quan tots dos ja havien desertat de l'Agrupació Guerrillera de Levante y Aragón del maquis.

A principis de febrer, l'anàlisi de l'ADN de les restes, feta a la Universitat Autònoma de Barcelona, va certificar que pertanyien a les de Serrano, ja que el perfil genètic va coincidir

La directora general de Memòria, Gemma Domènech; l'alcalde dels Reguers, Anna Rehues; Lidia Serrano; la delegada de Justícia, Montserrat Ingla, i Àngeles Castel amb les restes del seu avi. / NÚRIA CARO

amb el de les mostres d'ADN de Lidia, filla gran del guerriller i que tenia 18 anys quan son pare va morir. Este dijous va recollir en una caixa gran les restes del seu pare, i en una de petita els objectes personals, com per exemple botons, rescatats de la fossa on l'havien inhumat de bocaterrosa, i sense cap referència exterior, per la seua condició de fugit. Lidia, que el primer dia que va entrar al cementiri dels

Reguers amb motiu de l'inici dels treballs arqueològics no va poder reprimir un plor amarg, es va mostrar este dijous més calmada, més alleugerida potser, i en esta ocasió no va intervenir en els parlaments ni va fer declaracions als mitjans. Li va agafar el rellou la seua filla, Àngeles: **“No pensàvem que arribaria este dia. Gràcies a tots els que ho han fet realitat”**, va expressar.

A l'escenificació de l'entrega de les restes es va sumar la instal·lació d'un cartell permanent just al racó del cementiri on estava enterrat Serrano, en què s'explica l'origen del guerriller en un breu apunt biogràfic que inclou els fets dels Reguers i el seu vincle amb La Pastora com a únics integrants de la partida guerrillera independent que va escriure els darrers capítols del moviment maqui a les Terres de

l'Ebre. La regidora de Memòria de Tortosa, la socialista Dolors Bel, va parlar de “reparació, justícia i simbolisme” i va posar com a màxim exemple de la crueltat executada pel franquisme el fet que esborrés la identitat de morts i assassinats i impedís que les seues famílies poguessen fer el dol com cal. Ara, els Serrano podran tancar el seu.

“Esperem que avui pugueu descansar”, els va adreçar la directora general de Memòria, Gemma Domènech, que va reivindicar una vegada més el Pla de fosses de la Generalitat i va recordar que Serrano estava inscrit al cens de desapareguts des de l'octubre del 2012. **“Obrim fosses per a tancar dols i esperem que avui la família de Francisco Serrano tanque un dol de 67 anys, que primer va ser d'ignorància de no saber on era i després d'impotència de no poder venir”**, va declarar la responsable política del Memorial.

Les restes de Serrano descansaran properament al cementiri del poble on el 1946 va haver de fugir, assetjat per les pallisses de la Guàrdia Civil, per a incorporar-se a la guerrilla. La seua filla Lidia tenia aleshores 10 anys i una altra filla petita, Hortensia, que també és viva i residix a Vinyols, tenia només dos anys. ■